

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/204/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

208/2016. (XI. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. június 10-én előterjesztett **panaszát** a 2016. november 10-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy a 2016. június 2-án a gy.-i általános iskolánál történt intézkedést kifogásolja.

Előadta, hogy aznap kb. 10 óra 25 perckor telefonált a fia neki Sz.-ről, hogy most telefonált neki a gyámhatóság, hogy elviszik az iskolából a gyereket tőle az anyjához, pedig a Törvényszék 2015. július 9-én nála helyezte el a panaszos unokáját. Nagyon megijedt a panaszos a férjével, aki szívbeteg és ilyen állapotban nem akart vezetni, hogy megkérte a másik fiát, vigye be őket az általános iskolához.

A panaszosék nem akartak mást, csak azt, hogy találkozhassanak az unokájukkal, illetve beszélni az igazgatónővel, hogy ne szégyenítsék meg a gyereket úgy, mint tavaly, amikor a gyámügy ugyanezt megcsinálta az iskolai előtt. Az iskola bejáratí ajtájánál találkoztak a két rendőrrel, akik igazoltatták őket, illetve közölték, hogy a beszélgetésükről hangfelvételt kell készíteniük, illetve, hogy azt az utasítást kapták, hogy a panaszosék nem mehetnek be az iskola területére.

A panaszos szerint ezt a két rendőr nem tehette volna meg, mivel nincsenek kitiltva az iskola területéről.

II.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető átirata szerint a járási hivatalának határozata alapján a Gyermekjóléti Szolgálat karhatalmi segítséget kért 2016. június 2-ára a T.-i Rendőrkapitányságtól gyermeke elhelyezésének megváltoztatásához.

A megkeresésének megfelelően 2016. június 2-án 9 órakor a c. r. alezredes helyszíni parancsnok, valamint egy r. szds. megjelentek a gyermekjóléti szolgálatnál és átbeszélték a szolgálat munkatársaival a feladatot. Közben jelen volt dokumentálóként egy r. zls. bűnügyi technikus is. A feladat része volt a határozatnak az apával történő közlése is. A határozat szerint az apa felügyeleti joga július 2-ától megszűnik és a gyermeket az édesanyjánál helyezik el. Feltehető volt, hogy a határozat kihirdetése előtt az édesapa megjelenik a gyermek iskolájánál és onnan őt elviszi, így nem lesz lehetősége a határozat fogamatba vételére. Emiatt az iskolához rendőri erőt irányítottak, a helyszíni parancsnok r. ftörm-mel és Sz. T. r. törm-mel közölte az előzményeket és részükre megszabta a feladatot. Kiemelten meghagyta, hogy az iskolába ne menjenek be, a rendőri jelenlét ne demonstratív legyen, félelmet ne keltsen. A két rendőr 9 óra 25 perctől látta el a feladatot, eközben a családsegítő munkatársai megjelentek B. P. (az apa) lakcímén, hogy közölni tudják vele a határozatot. A helyszínen nem nyitott ajtót senki, a házban és az udvarban nem volt mozgás. A szomszédban folytatott adatgyűjtés során kiderült, hogy B. P. a reggeli órákban H. felé indult gépkocsival, otthonában nem tartózkodik senki. Ezt követően a családsegítők felkeresték a szüleit, akiktől azt a tájékoztatást kapták, hogy B. P. Sz.-re utazott. Ezután az ügyintéző felhívta a férfit és telefonját kihangosítva a rendőrök jelentében közölte vele a kormányhivatal határozatát. A történetekről jegyzőkönyv készült. Ezt követően az édesanyja és a gyermekjóléti szolgálat munkatársai az általános iskolához mentek, hogy a határozatban foglaltaknak érvényt szerezzenek. Az épületbe nem mentek be a rendőrök, kizárólag az édesanya és a családsegítők. A rendőrök messzebb álltak, hogy őket ne lássák, de az eseményeket nyomon tudják követni. A családsegítő megvárta az óráközi szünetet, majd az osztályfőnöktől átvette a gyermeket, majd az anya és a családsegítő elszállította őt az iskolából. A rendőri biztosítás itt véget ér, azonban tartani lehetett attól, hogy az apa vagy a családtagok esetlegesen megjelennek az iskolánál, a helyszíni parancsnok ezért arra utasította a két rendőrt, hogy további szolgálatukat Gy. településen mozogva lássák el és visszatérően ellenőrizzék az iskola rendjét, megelőzve esetleges szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetését.

Pár perccel később, mielőtt a két rendőr gépkocsiba szállt volna, megjelentek a panaszosok, akiket A. r. ftörm intézkedés alá vont. Az intézkedést követően mobiltelefonon tájékoztatta az esetről a c. r. alezredest. Az intézkedést az iskolának a lakótelepi bejárata közelében fogantatották, igazoltatták a panaszost, a férjét és a fiát. A r. ftörm. betartva a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 20. §-t köszönt, bemutatkozott, közölte az azonosítószámát, majd tájékoztatta a panaszosokat, hogy az intézkedésről hangfelvétel készül. A körzeti megbízott régóta ismeri a családot, ezért döntött az Rtv. 42. § alapján a hangfelvétel készítése mellett. A hanganyag alapján megállapítható, hogy a panaszosok egyértelműen az igazgatónőt keresték abból az okból, hogy számon kérjék a gyerek gyámhatósági ügye és az édesanyjának történet kiadása miatt. Arról, hogy esetleg menzadíjat fizettek volna be, nem esik szó a felvételen.

Az általános iskola igazgatónője elmondta, hogy B. P.-rel, a gyermek apjával kapcsolatosan rengeteg probléma merült fel, mivel mondvacsínált okok miatt kérte őt számon több esetben a fiával kapcsolatban. Az igazgatónő az intézkedést megköszönte, mivel ő is tartott a kiszakítást követő atrocitásoktól.

A két rendőr napi kapcsolatban van az igazgatónővel, ismeri a családdal kapcsolatos problémákat. A r. ftörm.-t is többször próbálta B. P. bepanaszolni mondvacsinált kifogásokkal.

Az előzmények figyelembevételével a kapitányságvezető véleménye szerint a r. ftörm azon döntés, hogy az adott helyzetben megakadályozta a gyermek kiszakítását követően, hogy a panaszosék az intézménybe bemenjenek és az igazgatónőt számon kérjék, helyes volt. A kapitányságvezető azt is helyesnek tartja, hogy az intézkedést hangfelvételen rögzítették megelőzve azt, hogy utóbb ferdített tényekkel vádolhassák a rendőrt. Az adott helyzetben fennállt a szabálysértés és bűncselekmény elkövetésének lehetősége, melyet az intézkedők megelőztek azzal, hogy az intézménybe nem engedték be a panaszosokat. A család zaklatott idegállapotát figyelembe véve valószínűsíthető, hogy az igazgatónővel történő megbeszélés nem a megfelelő hangnemben zajlott volna le. Vélelmezhető volt továbbá, hogy ezt az esetleges számon kérést több kiskorú is hallhatta volna és veszélyeztethette volna az iskola működésének rendjét.

2) A rendőrség megküldte a gyermek feletti szülői felügyeleti jog és az elhelyezésének megváltoztatásáról szóló 2016. június 1-jén kelt határozatot, amely fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. Ennek ismertetésétől a Testület eltekint.

3) A rendőrség megküldte a B. P. lakcímén történetekről készült jegyzőkönyvet, ami rögzíti, hogy nem tudták részére átadni a határozatot, és a szomszédok tájékoztatása szerint a reggeli órákban távozott a lakásból, a szülei információi szerint pedig Sz. városba ment. Ezután telefonon tájékoztatták a határozatról B. P.-t, aki nem értett egyet a döntéssel, de nem tudta megmondani, hogy mikor tud bemenni a gyámhatóságra.

4) A rendőrség megküldte a gyermek elhelyezésével kapcsolatban korábban keletkezett iratokat, ezek részletes ismertetésétől azonban relevancia hiányában a Testület eltekint.

5) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta az intézkedésről készült hangfelvételt. Ezen az hallatszik, hogy a r. ftörm. bemutatkozik, majd közli a jelvéyszámát, és hogy felvételt készít. Majd megkérdi, hogy hova tartanak a panaszosék, akik közlik, hogy az iskolába mennének. Ezt követően közli a panaszosékkal, hogy nem mehetnek be az iskolába, mert arra utasították, hogy ne engedje oda be őket. A panaszos ezt követően megkérdi, hogy miért, hát mik ők bűnözők. A rendőr közli, hogy igazoltatni kell őket, és személyi igazolványokat kér. A rendőrrel a panaszos közli, hogy a fia arról tájékoztatta, hogy megint rendőrökkel akarják elvitetni a gyereket, erre a rendőr közli, hogy nem volt rendőri segítség, de a gyámügy már elvitte. A panaszos fia ezt követően a törvényszék ítéletére hivatkozik. A rendőr közli, hogy még nem vette át a panaszos fia a határozatot, ekkor derül ki, hogy ez a férfi nem a gyerek apja, hanem az ikertestvére. A panaszos elmondja, hogy nem volt otthon a fia, és hogy lehet ezt megcsinálni, ha nem is vette át a határozatot. A rendőr közli, hogy ez így működik, majd személyi igazolványt kér. A nő azt mondja, hogy megalázzák a gyereket, mire a rendőr közli, hogy nem alázták meg. Az igazolványt pedig az igazoltatás miatt kéri. A panaszos erre azt mondja, hogy nem azért jöttek, hogy csinálják a fesztivált. A rendőr elmondja, hogy a panaszos fiának megtiltották a kapcsolattartást, de ezt ő is tudja, mert elmondták neki telefonon. A panaszos közli, hogy nem mondták neki, most beszélt vele telefonon. Nekik csak szólt a fiúk, hogy viszik a gyereket, és nézzék meg, hogy mi történik. A panaszos azt is elmondja, hogy azt a gyereket az anyja két alkalommal bántalmazta. A másik rendőr közli, hogy tudják, de nem ők intézkedtek ebben az ügyben, a gyámügy tudja, hogy mit csinál. Nem tudja, hogy miért a s.-i gyámügy, ők ehhez nem értenek, őket azért küldték oda, hogy ne legyen rendbontás. A panaszos közli, hogy ehhez neki is lesz egy-két szava, mindenkinek van főnöke, még a s.-i és a sz.-i gyámhivatalnak is. A nő közli, hogy közben meg a gyerek tönkre megy, amire a rendőr közli, hogy erről nem ő tehet. A panaszos közli, hogy a gyereket agyon is lehet verni, mégis az anyjához kerül. A

rendőr erre közli, hogy ha ez igaz lenne, nem került volna az anyjához. Amire a panaszos megkérdi, miért a gyerek tán hazudik, látlelet van róla, meg minden. Egy férfihang közli, hogy 2-3 hét volt, hogy elmúljon. A másik rendőr közli, hogy ki volt vizsgálva. Az előző férfi közli, hogy magánnyomozó lesz fogadva, a beszélgetést a r. ftőrm. zárja azzal, hogy viszontlátásra, minden jót.

6) A rendőrség megküldte továbbá az intézkedésben résztvevő rendőrök jelentéseit, de mivel a kapitányságvezető átiratához képest többletinformációt nem tartalmaznak, azok részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A panaszos csupán az igazoltatását és a közintézménybe való be nem engedését kifogásolta, ezért a Testület nem vizsgálta a rendőrség közreműködését a gyermek kiemelésének végrehajtásában, illetve a hangfelvétel készítését.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tiszteséges eljáráshoz fűződő jogát, a IV. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való jogát, és a VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először a rendőrség intézkedési kötelezettségét és az igazoltatást vizsgálta és az alábbi megállapításokra jutott.

A rendőrség az igazoltatás jogalapját nem jelölte meg, csupán arra hivatkozott, hogy a korábbi eseményekre (a panaszos fiának már volt konfliktusa az intézményvezetővel, illetve a gyermek elhelyezése már évek óta vitás) tekintettel, alappal lehetett attól tartani, hogy a panaszosék és az igazgatónő között szóváltás alakul ki, aminek nem lesz megfelelő a hangneme és esetlegesen ezt kiskorú személyek is hallhatják majd.

Mivel a rendőrség nem jelölt meg jogalapot, ezért a Testület az igazoltatás jogalapjaként az Rtv. 29.§-t (általános igazoltatási ok) fogadta el és ennek fennálltát vizsgálta.

Az igazoltatás szabályait az Rtv. 29. § (1) bekezdése rögzíti. Eszerint a rendőr a feladata ellátása során a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímet, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

A Testület hivatkozik továbbá a rendőrség intézkedési kötelezettségét szabályozó szakaszokra is. Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni,

ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A Testület felhívja a figyelmet arra is, hogy a Szolgálati Szabályzat fentebb említett 3. §-ának (1) bekezdésében írt „bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése” fordulata nyilvánvalóan nem jelenti azt, hogy az adott bűncselekménynek, illetőleg szabálysértésnek valójában fenn is kell állnia, elegendő ugyanis szemrevételezéssel és a rendelkezésre álló vizsgáló eszközökkel az arra megalapozottan utaló körülmény észlelése.

A rendőri jelentések nem említenek olyan körülményt vagy adatot, ami alapján a konkrét esetben az Rtv. 29. §-ának bármelyik fordulata alkalmazható lett volna. A jelentések csupán azt rögzítik, hogy a panaszos rokonainak a gyerekelhelyezés kapcsán már volt konfliktusa az igazgatónővel és az intézkedő rendőrrel is. Az intézkedést megelőzően tanúsított magatartásával a panaszos nem sértette meg a közrendet, nem tanúsított a közbiztonságot veszélyeztető magatartást sem, és nem volt gyanúsítható bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésével sem. A 29. § további fordulatainak alkalmazása jelen esetben szintén egyértelműen kizárható volt.

E körben a Testület hivatkozik a 377/2011. (XII. 20.) számú állásfoglalására, amelyben megállapította, hogy nem fogadható el a megelőző jellegű igazoltatás jogszerűnek az Rtv. 29. § alapján, amennyiben a panaszos magatartásával az intézkedést közvetlenül megelőzően annak foganatosítására nem adott okot.

A Testület ezt a megállapítását a jelen esetben is irányadónak tekintette. Álláspontja szerint a rendőrség azon hivatkozása, amely szerint egy esetleges vita megelőzése miatt volt szükséges az intézkedés és azzal a panaszosok távoltartása a közintézménytől, a rendőri fellépés megelőző jellegét igazolja. Ezen felül azonban a rendőrség nem tudott megjelölni olyan körülményt - így például a panaszos által tanúsított olyan magatartást -, ami az adott helyzetben az Rtv. 29. § alapján indokolta volna a panaszos intézkedés alá vonását.

A körülmények ismeretében tehát a Testület a panaszos igazoltatását az Rtv. 29. §-ában foglalt rendelkezésekre alapítva nem értékelte jogszerűnek, ezért sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

2) Ezt követően a Testület azt vizsgálta, hogy a rendőrök azon intézkedése, hogy nem engedték be a panaszost a közintézménybe, jogszerű volt-e.

A fentiekben megállapította a Testület, hogy a panaszos intézkedés alá vonása jogszerűtlen volt, ezért a Testület álláspontja szerint a rendőröknek az a tájékoztatása és tiltása is jogszerűtlen volt,

hogy a panaszos nem mehetett be a közintézménybe. A rendőrök e körben nem hivatkoztak olyan körülményre (pl. intézmény házirendje), ami indokolta volna a tiltást. Önmagában az a körülmény, hogy a panaszos rokonának már volt konfliktusa az intézmény vezetőjével, nem adhat okot és jogalapot az ilyen jellegű tiltásra, különös tekintettel arra, hogy az igazgatónő részéről nem is érkezett ilyen kérés a rendőrök felé a jelentés szerint. (A kapitányságvezető átiratában arról számolt be, hogy az igazgatónő csupán utólag nyilatkozott úgy, hogy egyetértett a rendőrök döntésével.) A Testület álláspontja szerint a rendőröknek hagyni kellett volna a panaszost bejutni az intézménybe, és csak abban az esetben intézkedhettek volna, ha az Rtv. 29. §-ában megjelölt valamely ok ténylegesen fennállt volna, így például bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja esetén. Tehát önmagában a rendőrök közelben maradása akár indokolt is lehetett volna, azonban a fentiekben leírt intézkedésük jogszerűtlen volt, mivel ezzel túlterjeszkedtek az intézkedési kötelezettségükre vonatkozó szabályok által meghatározott hatáskörön.

A rendőrök intézkedése a fentiek alapján jogszerűtlen volt, ezért sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga és a szabad mozgáshoz való joga.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszos igazoltatására megfelelő jogalap hiányában került sor, ezért sérült a személyes adatok védelméhez való joga. A közintézménybe történő be nem engedése miatt pedig sérült a tisztességes eljáráshoz való joga és a szabad mozgáshoz való joga.

A Testület álláspontja szerint a megvalósult jogsérelmek elérték a súlyosság azon fokát, ami miatt indokolt a panasz megküldése az országos rendőrfőkapitánynak. Mindezek miatt a Testület az Rtv. 93./A §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2016. november 10.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag